

UTENOS SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2017 – 2018 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos socialinės globos namų (toliau – Įstaiga) Korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevenciją ir kontrolę Įstaigoje.
2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu 2002 m. gegužės 28 d. Nr. IX-904, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos antikorupcinės programos 2017-2018 metų priemonių planu, patvirtintu socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. A1-272, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234 ir kitais teisės aktais, skirtais korupcijos prevencijai Įstaigoje.
3. Korupcijos prevencijos įgyvendinimo priemonės valstybės ir savivaldybių įstaigose finansuojamos šių įstaigų lėšomis. Už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsako jos vadovas.
4. Programa paruošta 2 metų laikotarpiui.
5. **Programoje vartojamos sąvokos:**
 - 5.1. **Korupcija** – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens (viešąsias paslaugas teikiančios valstybės įstaigos darbuotojo) elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.
 - 5.2. **Korupcijos prevencija** – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo.
 - 5.3. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos** – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

5.4. **Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai** – pagal pobūdį tapatūs korupcinio pobūdžio nusikalstamai veikai, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė. Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai – tai valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens (viešąsias paslaugas teikiančios valstybės įstaigos darbuotojo) administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas, padarytas tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant arba reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui, taip pat ją priimant, kai tai daroma piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi (užimamomis pareigomis), viršijant įgaliojimus, neatliekant pareigų, pažeidžiant viešuosius interesus.

6. Korupcijos prevencijos principai

Korupcijos prevencija įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

- 6.1. **teisėtumo** – korupcijos prevencijos priemonės įgyvendinamos laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų bei užtikrinant pagrindinių asmens teisių ir laisvių apsaugą;
- 6.2. **visuotinio privalomumo** – korupcijos prevencijos subjektais gali būti visi asmenys;
- 6.3. **sąveikos** – korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumas užtikrinamas derinant visų korupcijos prevencijos subjektų veiksmus, keičiantis subjektams reikalinga informacija ir teikiant vienas kitam kitokią pagalbą;
- 6.4. **pastovumo** – korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumo užtikrinimas nuolat tikrinant ir peržiūrint korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo rezultatus bei teikiant pasiūlymus dėl atitinkamų priemonių veiksmingumo didinimo.

II. APLINKOS ANALIZĖ

Įstaigos veiklos situacijos analizė atliekama vadovaujantis institucinio strateginio planavimo aplinkos analizės principais ir apima išorinių ir vidinių veiksnių, grėsmių (tikimybių) ir galimybių analizę.

1. Korupcijos pasireiškimo prielaidos:

- 1.1. socialinės: pakantumas korupcijai ir jos toleravimas, visuomeninio pilietiškumo stoka, švietimo ir informavimo stoka;
- 1.2. ekonominės: santykinai maži įstaigos darbuotojų atlyginimai, neužtikrinantys oraus pragyvenimo lygio ir skatinantys ieškoti papildomų pajamų, kitokios asmeninės naudos;
- 1.3. teisinės prielaidos, kurios apima teisės aktų netobulumą, dažną jų keitimą ir kolizijas, atsakomybės už padarytus pažeidimus nustatymo trūkumą lokaliniuose teisės aktuose;
- 1.4. nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas, nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais (jie nėra reikiamai apibrėžti lokaliniuose teisės aktuose), atskaitomybės stoka, viešumo stoka - nėra viešinami padaryti pažeidimai.

2. Įvertinus aukščiau nurodytus veiksnius, **Įstaigoje korupcija galima šiose veiklos srityse:**

- 2.1. asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje;
- 2.2. socialinių paslaugų teikimo srityje;
- 2.3. finansų (buhalterijos) sektoriuje;
- 2.4. virtuvės sektoriaus srityje;
- 2.5. ūkio sektoriaus srityje;
- 2.6. statybų ir remonto srityje;
- 2.7. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras.

3. Korupcijos įstaigoje pasekmės:

Įstaigai nevykdant veiksmingos ir kryptingos antikorupcinės politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti Įstaigoje darbinius santykius, dėl ko gali išryškėti tokios pasekmės:

- 3.1. gali sumažėti Įstaigai iškeltų uždavinių įgyvendinimo efektyvumas bei visuomenės pasitikėjimas valstybės įstaigomis;
- 3.2. gali pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų ir socialinių paslaugų kokybė;
- 3.3. gali atsirasti įtampa darbinuose santykiuose, kuri mažina pasitikėjimą vadovaujančiu personalu ir motyvaciją siekti maksimaliai gerų darbo rezultatų;
- 3.4. gali sumažėti Įstaigos gyventojų pasitikėjimas darbuotojais, o kartu įstaigos prestižas visuomenėje.

III. ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, STRATEGINĖS NUOSTATOS

1. Programos tikslai:

- 1.1. užkirsti kelią korupcijos atsiradimui Įstaigoje, išaiškinti ir šalinti korupcijos atsiradimo ir plitimo prielaidas;
- 1.2. sustiprinti korupcijos prevenciją, pašalinti lokaliųjų teisės aktų, kitų sričių spragas, dėl kurių gali atsirasti sąlygos korupcijai;
- 1.3. plėtoti antikorupcinę kultūrą ir švietimą Įstaigoje.

2. Programos uždaviniai:

- 2.1. atskleisti galimas priežastis ir sąlygas korupcijai pasireikšti Įstaigoje ir jas šalinti, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą;
- 2.2. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinant veiksmingą Programoje numatytų priemonių įgyvendinimą;
- 2.3. poveikis Įstaigos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio pažeidimų / nusikalstamos veikos.

3. Programos strateginės nuostatos:

- 3.1. strateginės korupcijos prevencijos kryptys - antikorupcinis švietimas, visų Įstaigos darbuotojų vykdomos veiklos diskrecijos (neapibrėžtumo) mažinimas, atskaitingumo didinimas.
- 3.2. aiškių sprendimų priėmimo kriterijų dėl Įstaigos turto naudojimo, valdymo ar disponavimo nustatymas;
- 3.3. skaidraus Įstaigos biudžeto lėšų paskirstymo ir administravimo (viešumas ir atskaitomybė) užtikrinimas.

IV. ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO BŪDAI BEI PRIEMONĖS

1. Korupcijos prevencijos tikslams ir uždaviniams pasiekti Įstaigoje numatoma:

- 1.1. Įstaigos korupcijos prevencijos programos parengimas (tikslinimas) ir tvirtinimas;
- 1.2. **korupcijos pasireiškimo Įstaigoje prielaidų analizė**, atliekama Įstaigos vadovo, kartu su pavaduotoju socialiniam ir medicininiam darbui, pavaduotoju ūkio reikalams ir asmeniu, atsakingu už korupcijos prevencijos kontrolę; nustatomos veiklos sritys bei sąlygos, kuriose yra potenciali korupcijos pasireiškimo bei plitimo tikimybė. Analizuojamos sritys:
 - 1.2.1. sveikatos priežiūros paslaugų;
 - 1.2.2. socialinių paslaugų teikimo srityje;
 - 1.2.3. finansų (buhalterijos) sektoriuje;
 - 1.2.4. ūkio sektoriaus srityje;
 - 1.2.5. statybų ir remonto srityje;
 - 1.2.6. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras.
- 1.3. Įstaiga, pagal nustatytas savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, parengia konkrečias priemones galimoms korupcijos apraiškoms valdyti ir paskiria asmenis, atsakingus už šių priemonių vykdymą;
- 1.4. Įstaigos veiksmų seka, nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, išdėstyta Programos priede Programos įgyvendinimo priemonių plane;
- 1.5. lokalinių teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas;
- 1.6. užtikrinti skaidrumą vykdant viešuosius pirkimus:
 - 1.6.1. skelbti Įstaigos viešųjų pirkimų ir konkursų komisijų sudarymo kriterijus, konkursų rezultatus;
 - 1.6.2. apibrėžti viešųjų pirkimų komisijos kompetencijos ir atsakomybės ribas, daugiausia dėmesio skiriant išankstiniam viešojo pirkimo sąlygų įvertinimui;
 - 1.6.3. skelbti interneto svetainėje numatomus bei vykstančius viešųjų pirkimų konkursus bei jų rezultatus;
 - 1.6.4. skelbti interneto svetainėje apie viešųjų pirkimų sutarčių sudarymą ir vykdymą;
 - 1.6.5. skelbti viešai Įstaigos turto disponavimo sąlygas;

- 1.7. sukurti Pranešimų (skundų ir pareiškimų) apie galimai korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus/nusikaltimus Įstaigoje Registrą, apimančių ir pareiškėjų informavimą apie reakciją į pranešimą;
- 1.8. Įstaigos vestibulyje galimiems interesantams patalpinti vizualinę informaciją su Įstaigos kabinetų išdėstymo schema;
- 1.9. užtikrinti gyventojams teikiamų sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų skaidrumą ir kokybės gerinimą per Įstaigos darbuotojų atskaitomybės didinimą ir metinį veiklos užduočių vertinimą;
- 1.10. sudaryti iš administracijos darbuotojų Utenos socialinės globos namų Etikos komisiją, patvirtinti jos narius; paskirti darbuotoją, atsakingą už profesinės etikos priežiūrą;
- 1.11. priimti vidaus teisės aktą, reglamentuojantį Įstaigos vidaus tarnybinių tyrimų procesą; nustatyti mechanizmą, kad nuo netinkamo darbuotojo elgesio nukentėjęs asmuo gaus išsamią informaciją apie atlikto tarnybinio tyrimo duomenis, paskirtas nuobaudas, taip pat nuobaudos dydžio parinkimo ar jos neskyrimo motyvus;
- 1.12. aiškiai įtvirtinti prezumpciją (ir ja vadovautis), kad darbuotojo padaryto pažeidimo tyrimo užtęsimas, jei dėl to suėjo senaties terminai ir jam nebuvo galima paskirti drausminės nuobaudos, yra tyrimą turėjusio atlikti ir/ar nuobaudą paskirti tarnautojo drausminis nusižengimas;
- 1.13. įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus (korupcinio pobūdžio) veiksmus principą: taikyti sankcijas, adekvačias padarytai korupcinei veikai;
- 1.14. ugdyti antikorupcinę kultūrą Įstaigoje per darbuotojų, gyventojų švietimą; informuoti darbuotojus apie korupcijos prevencijos Įstaigoje programos įgyvendinimą, taip pat organizuoti Įstaigos darbuotojų mokymus korupcijos prevencijos klausimais;
- 1.15. priimtus naujus įstaigos darbuotojus įvadinio mokymo metu pasirašytinai supažindint su Įstaigoje vykdoma Korupcijos prevencijos programa; esant poreikiui, jiems pravedami mokymai korupcijos prevencijos klausimais;
- 1.16. išaiškinus korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, ypatingą dėmesį skirti bendradarbiavimui su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija;
- 1.17. skelbti Programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą Įstaigos interneto svetainėje;
- 1.18. skelbti Įstaigos internetinėje svetainėje vidaus tvarkas reglamentuojančius dokumentus;
- 1.19. Informuoti visuomenę apie atskleistus korupcijos atvejus ir piktnaudžiavimą pareigomis.

2. Svarbiausi teisiniai organizaciniai galimų korupcijos apraiškų Įstaigoje šalinimo būdai:

- 2.1. tiksliai apibrėžti, koks Įstaigos darbuotojų elgesys prieštarauja teisės aktams ir laikomas korupcija (turi korupcijos požymių);
- 2.2. sukurti efektyvų kontrolės ir reagavimo į korupcijos apraiškas mechanizmą; atsižvelgiant į praktiką nuolat revizuoti ir tobulinti lokalinius teisės aktus (šalinti spragas, kolizijas ir pan.), jų įgyvendinimo procedūras ir priemones;

- 2.3. siekiant sėkmingai vykdyti korupcijos prevencijos Programos nuostatas, tikslinga Įstaigoje paskirti asmenį, kuriam pavedama vykdyti korupcijos prevencijos kontrolę;
- 2.4. kas du metus sudaryti naują priemonių planą, kuriame būtų numatyta jo įgyvendinimo priemonės, tikslai, laukiami rezultatai, vykdymo terminai ir atsakingi vykdytojai.

V. INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKĄ, KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

1. Siekiant veiksmingai ištirti korupcinius teisės pažeidimus, būtina:

- 1.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, gyventojams, kitiems piliečiams anonimiškai telefonu, internetu ir kitomis ryšio priemonėmis pranešti Įstaigos vadovybei savo įtarimus dėl galimos Įstaigos darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
- 1.2. skatinti darbuotojus ir kitus asmenis pranešti vadovybei apie piktnaudžiavimus Įstaigoje, laikantis konfidencialumo sąlygos pranešusio asmens atžvilgiu bei apsaugant jį nuo neteisėto poveikio;
- 1.3. visokeriopai ginti visuotinai pripažįstamas Įstaigos gyventojų teises ir laisves, darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos;
- 1.4. gavus informacijos dėl galimų ar korupcinių veikų, turinčių nusikalstamos veikos požymių, nedelsiant informuoti Įstaigos direktorių ir Specialiųjų tyrimų tarnybą teisės aktuose nustatyta tvarka;
- 1.5. užtikrinti besikreipiančių asmenų skundų / pranešimų nagrinėjimo skaidrumą;
- 1.6. Gavus pranešimą dėl galimai korupcinės Įstaigos darbuotojų veikos, nedelsiant pradėti tyrimą, kuris atliekamas per 10 darbo dienų ir apima: tyrimo komisijos iš trijų Įstaigos darbuotojų (pagal kompetenciją, atsižvelgiant į tiriamos veikos specifiką) paskyrimą (skiria direktorius); pažeidėjo pasiaiškinimą; įrodymų surinkimą; informacijos (duomenų) analizę; sprendimo priėmimą ir teikimą Įstaigos vadovui dėl nuobaudos skyrimo (nustačius pažeidimą) už kiekvieną atvejį ar pažeidimą atskirai; sprendimo vykdymo kontrolę (vykdo komisija); pranešėjo informavimą apie tyrimo rezultatus; atvejo paviešinimą Įstaigos internetinėje svetainėje (pažeidimui pasitvirtinus);
- 1.7. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.) ir rengti siūlymus dėl lokalinių teisės aktų tobulinimo;
- 1.8. nuolat bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija – Specialiųjų tyrimų tarnyba, kitomis institucijomis, keičiantis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų veiksmingumą.

VI. VERTINIMO KRITERIJAI IR SIEKIAMI REZULTATAI

1. Korupcijos prevencijos Įstaigoje Programa ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius:
 - 1.1. įvykdytų Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 1.2. neįvykdytų Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 1.3. programos priemonių plano įgyvendinimą nustatytais terminais;
 - 1.4. asmenų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, skaičiaus pokytį;
 - 1.5. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičių;
 - 1.6. oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus ir ištirtų pažeidimų santykį;
 - 1.7. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus santykį;
2. Programa siekiama sekančių rezultatų:
 - 2.1. organizuoti kryptingą ir sistemingą korupcijos Įstaigoje prevenciją;
 - 2.2. sumažinti korupcijos pasireiškimo Įstaigoje tikimybę;
 - 2.3. padidinti darbuotojų nepakantumą korupcijai;
 - 2.4. padidinti globos namų prestižą visuomenėje.

VII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ

1. Įstaigos vadovas įsakymu paskiria asmenį, atsakingą už Korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo Įstaigoje priemonių plano parengimą. Korupcijos prevencijos priemonių planas (toliau – Planas) yra neatskiriama šios Programos dalis.
2. Plane numatomos korupcijos prevencijos priemonės, jų įgyvendinimo terminai bei vykdytojai. Planas teikiamas Įstaigos administracijos susirinkimui ir yra tvirtinamas Įstaigos vadovo įsakymu.
3. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančias įgyvendinant Programą, Įstaiga privalo reguliariai vykdyti numatytų Programos priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą.
4. Įstaiga, atsižvelgdama į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius, ar galinčius turėti įtakos Programos priemonių įgyvendinimui, Programoje ir Plane numatytas priemones gali koreguoti ar pakeisti efektyvesnėmis ar racionalesnėmis, detalizuojant jų tikslus, vykdymo procesą ir vertinimo kriterijus.
5. Įstaigos korupcijos prevencijos Programoje numatyto proceso organizavimą bei Plane numatytų priemonių įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja asmuo, įstaigos vadovo įgaliotas vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę kartu su įstaigos vadovo pavaduotojais.
6. Už Plane numatytų priemonių įgyvendinimą ir įgyvendinimo kontrolę pagal kompetenciją atsako direktorius, direktoriaus pavaduotojas socialiniam ir medicininiam darbui, direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams, padalinių vadovai, Programos rengėjas, informacinių technologijų specialistas.
7. Už Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimą atsako įstaigos vadovas.

8. Programos priemonių įgyvendinimą koordinuojantis asmuo periodiškai, du kartus per metus, pasibaigus II ir IV ketvirčiui, ne vėliau, kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 dienos, ataskaitą apie Korupcijos prevencijos programos vykdymą pateikia Įstaigos vadovui.
 9. Įstaigos vadovas išsamiai išnagrinėja išvadas ir, prireikus, teikia nurodymus atitinkamai koreguoti Programą.
-